Ola Nordebo: Tal vid manifestationen för fred i solidaritet med Ukraina

Datum
21 mars 2022

Plats
Umeå

Det är farligt när vi vänjer oss, lite grann, steg för steg, dag för dag, rubrik för rubrik.

När vi vänjer oss vid det som satte världen i chock men nu pågått i veckor – när vi vänjer oss vid vittnesmålen om våldet och terrorbombningarna, vänjer oss vid rapporterna om övergreppen och den humanitära nöden, vänjer oss vid bilderna av traumatiserade barn och förtvivlade föräldrar som ser drömmar och liv slås i spillror.

För när vi vänjer oss slutar vi också gradvis att registrera vad som faktiskt pågår. Vi sätter på nyheterna eller öppnar tidningen på morgonen och konstaterar:

att det bara var samma städer som bombades till ruiner i dag som bombades till ruiner i går,

att det är bara några hundratusentals fler flyktingar på vägarna i dag jämfört med i går, men på samma vägar,

att bristen på mat och mediciner har fördjupats men det är fortfarande bara mat och mediciner som tar slut,

att försöken att omringa, kväva och svälta ut städer pågår, men det är samma städer som förra veckan,

och att modiga människor i Ryssland som protesterar mot kriget och protesterar mot Vladimir Putins regim släpas bort, misshandlas och spärras in, men ungefär i samma antal nu som i måndags.

Det är nästan så att vi tänker, när vi scrollar genom de nyheterna, det är nästan

så att vi tänker, vilken tur, att det inte var ännu värre. Vilken tur att det inte har eskalerat ytterligare. Vilken tur att det inte har hänt något nytt.

Och då har vi slutat se vad som faktiskt pågår, timme ut och timme in. Då har vi vant oss vid att höra om terrorn mot befolkningen i Ukraina och vi har vant oss att höra om hur familjer tvingas lämna allt de har bakom sig, och vi har vant oss vid att ett land skövlas och våldtas av en fascistisk, kleptokratisk diktator som vill utplåna en fri nations rätt till fred och självständighet.

När vi slår på nyheterna och konstaterar att det inte hänt något nytt, trots att alla rapporterna är färgade av blod överallt, då har vi vant oss och det är det farligaste vi kan göra.

För det är vad Putin och hans medbrottslingar vill att vi ska göra. De tror att de kan nöta ner inte bara Ukrainas motståndsvilja med terrorbombningar, utan också omvärldens solidaritet och beslutsamhet när det gäller sanktioner och flyktingmottagande och vapenleveranser.

I takt med att vi vänjer oss, när dagarna och veckorna går, finns också risken att vi slutar bry oss på allvar, slutar förstå omfattningen av tragedin, att vi tappar tron på att det faktiskt går för omvärlden att göra något och att det är meningsfullt att försöka göra något. Och att vi då, värst av allt, börjar söka efter skäl att inte längre solidarisera oss med offren bortom våra gränser.

***

Därför är det så viktigt nu att även det svenska samhället, tillsammans med alla andra länder i den europeiska gemenskapen, fortsätter att mobilisera vad vi kan till stöd för Ukraina, för deras kamp där och för människorna som tvingats på flykt hit till oss.

Det Ukraina kämpar för, med enormt mod och enorma uppoffringar, det för en sak som i allra högsta grad också är vår, som angår oss, som angår alla människor, runt om i världen. Rätten att ha drömmar, rätten att få vara människa, rätten till fred och frihet, rätten att slippa plågas.

Glöm aldrig att när Putin inledde sitt anfall mot Ukraina och krävde deras kapitulation så sa ukrainarna: Nej! Vi tänker försvara oss, vi vet vad vi riskerar,

men vi tänker stå upp för vår rätt att existera även när en militär våldsmakt kastar sig över oss. Vi har en rätt till våra egna liv och vår egna beslut, till vår frihet och vår självständighet, och ger vi upp nu, så väntar decennier av tortyr och misär under Putins fascism.

Det minsta vi i omvärlden kan göra är att i våra hjälpaktioner, hur små de än kan te sig i sammanhanget, visa samma uthållighet och beslutsamhet, exempelvis i flyktingmottagandet och hjälpsändningarna, som Ukraina gör när de försvarar den frihet, den humanism och de rättigheter som vi här tar för givna.

De flesta av oss kan göra bara väldigt lite, och det hela kanske känns långt borta och stora militära skeenden känns ändå helt avgörande, vad kan då ett litet civilsamhälle göra?

Men det är fel inställning.

Även det lilla, lokala civilsamhället kan göra mycket, och tillsammans kan små civilsamhällen runt om i Europa, när vi samarbetar, utveckla en väldig kraft.

Alla små bidrag i den här kampen räknas, ingenting är futtigt.

En extraslant till hjälporganisationer, ett helgengagemang i en förening som kan hjälpa människor som flytt att hitta ny mark att stå på, en kaffekopp med en nyanländ som föregående talare nämnde, att ta ställning vid fikabordet på jobbet mot främlingsfientlighet och fascism, att komma till den här manifestationen och visa att Umeå inte har vant sig vid, att Umeå inte accepterar det som sker.

***

Åker man ut till kusten här utanför, där isen snart bryter upp, och ställer sig och tittar ut över havet, så kan det kännas som att vi lever i en lugn och idyllisk tid. Men flygplan som lyfter härifrån åt sydost skulle inte behöva flyga särskilt länge för att se de svarta rökmolnen från Putins bomber stiga i horisonten. Det som pågår pågår inte långt bort.

Det är naturligt att vara rädd sådana här tider, och det går inte att tänka på kriget hela tiden, och vi ska inte sluta leva våra liv, utveckla våra samhällen och

våra ekonomier, skratta, umgås och använda de friheter som Ukraina nu drömmer om att få återvända till, vi ska inte låta Putin förlama oss.

Men om vi vänjer oss vid Putins våldsmakt som en norm, om vi börjar vänja oss vid tanken att ingenting hjälper, att kanske den lilla, lokala gesten av solidaritet är förgäves, då har vi redan börjar förlora de friheterna.

Putin vill få oss att tro att det är meningslöst vad vi gör, att allt är förutbestämt att sluta på ett visst sätt.

Han vill skrämma oss att sluta stödja Ukraina humanitärt och med leveransen av vapen. Han vill driva människor på flykt i hopp om att Europa ska få panik och sluta samarbeta. Han vill få oss att tvivla på den demokratiska samhällsordningen. Han vill få oss att ge upp vår solidaritet med människor i ett land han inte vill ska få existera, han vill få oss att sluta registrera vad som pågår i Ukraina.

Vi måste visa att han har fel på alla punkter.

***

Och så avslutningsvis, även om det kanske inte är något vi gärna vill kännas vid: De här bilderna från Ukraina, som vi inte får vänja oss vid, visar vad krig är, hur det brutala kriget ser ut, och sådana krig har förts runt om i världen under hela 2000-talet.

Det är det här människor flyr ifrån, det är det här som skapar de flyktingkriser i många av världens regioner, flyktingkriser vi med tiden börjat se som vardag.

Många av de människor som flytt från terrorbombningar och övergrepp i andra delar av världen sitter fortfarande kvar i flyktingläger under förfärliga villkor.

De sitter i flyktingläger som vi nästan glömt bort att de fortfarande existerar, som vi försöker undvika att tänka på, som Europa försökt förvandla till något som inte ska angå oss, fast även de humanitära katastroferna i allra högsta grad angår oss.

Vi har också glömt bort att de finns därför att vi har vant oss vid nyheterna om

dem och bilderna från dem, vi har vant oss så mycket att vi slutat bry oss.

Jag vet att flyktingfrågor är komplicerade och allt är inte lätt, det har jag respekt för, och vi måste inte vara överens om allting kring dem.

Men jag hoppas att den här livsviktiga solidariteten med Ukraina också kan föra det med sig att vi åtminstone för alltid slutar misstänkliggöra och nedvärdera människor som flyr för sina liv, och för en bättre framtid - oavsett varifrån i världen de kommer.

Kan vi inte åtminstone enas om det, att det får vara slut på avhumaniseringen nu.

***

Låt det gå ut som ett samlat budskap från den här manifestation:

Internationell solidaritet med människor på flykt, internationell solidaritet med människorättskämpar överallt där friheten förtrycks och demokratin förtrampas.

Nej till rasism och hat överallt, även i våra egna samhällen.

Och låt oss ge beskedet med all kraft, varje morgon, under lång tid: Vi vägrar att vänja oss vid Putins fasansfulla angreppskrig, vi kräver fred, frihet och rätten till liv och självständighet för Ukraina och Ukrainas folk.

Källa
Manuskript hämtat från vk.se (2026-07-07)

Taggar
Fredsrörelsen, Kriget i Ukraina

URI
https://www.svenskatal.se/tale/ola-nordebo-tal-vid-manifestationen-for-fred-i-solidaritet-med-ukraina